

๗๐

อดทนต้องมีท่า

อดทนต้องมีท่านะ อดทนเหลวไหล เลอะๆ เทอะๆ ก็ใช้ไม่ได้
อดทนต้องมีท่า

ถ้าอดทนมีท่าจะต้องอดทนอย่างไร เราทำสวนใกล้กันเป็นชาวสวน ทำสวนใกล้กัน เขาก็ทำสวน เราก็กทำสวน แต่มันพอๆ กัน เสมอๆ กัน เราก็กอยากให้มันดีกว่าเขานะ ให้เขาแพ้เราให้ได้ อยากได้ดีกว่าเขา ให้เขาแพ้เราให้ได้ นั่นคือ อภิชฌา อยากจะรุกเจ้าเสียมั่ง อยากจะทอนกำลังเจ้าเสียมั่ง ให้เรามีสมบัติดีกว่า คุณสมบัติดีกว่า เกิดขึ้นแล้ว

ถ้าว่าจิตขยับขึ้นเช่นนี้ คิดทำนี้ อยากจะให้ดีกว่าเขา นี่เป็นอภิชฌาแล้ว

ที่นี้ก็มีพยาบาทอยู่ทีเดียว มีพยาบาทอยู่แล้ว มีพยาบาท แข่งอยู่แล้ว แข่งก็ยังสู้ไม่ได้ หาอุบายแล้ว พยาบาท หาอุบาย แก้อให้เขาลดกำลังเสียให้ได้ นี่มีพยาบาทเข้าสนับสนุนแล้ว รักษาไ้การงานของตัวเอง ที่เรียกว่าอภิชฌา พยาบาท นั้นแหละให้หายไป คุณไว้เสมอ คุณไว้ นั้นมีฉภาทวิภูฏิแท้ๆ

เมื่อทำสวนใกล้กัน ไม่มีพยาบาท อภิชฌาก็ไม่มี พยาบาทไม่มี มีฉภาทวิภูฏิก็ไม่มี เราอยากเจริญฉันใด ให้เขาเจริญฉันนั้น เรารุ่งเรืองอย่างไรก็ให้เขารุ่งเรืองอย่างนั้น มีเมตตารักใคร่ ปรารถนาอยากจะให้เขาเป็นสุข กรุณา อยากจะให้เขาทำงานน้อยๆ ให้ได้ผลมากๆ ให้เขาได้พ้นจากทุกข์ หากเขาได้ผลมากก็ยินดีเหมือนตัวได้อย่างนี้

ถ้าเป็นอย่างนี้ได้ชื่อว่าประกอบด้วยเมตตา กรุณา มุทิตา เมื่อเขาถึงความวิบัติพลัดพรากอย่างหนึ่งอย่างใด ก็ไม่สมน้ำหน้า ว่าขอให้เขาอย่าวิบัติพลัดพรากเลย นึกในใจอยู่อย่างนี้ นี่เรียกว่าพรหมวิหาร

เมื่อตั้งอยู่ในพรหมวิหารเช่นนี้แล้วได้ชื่อว่า ไม่มีอภิชฌา พยาบาท มีฉภาทวิภูฏิเข้าแทรกแซง ได้ชื่อว่าดำเนินตามร่องรอยของพระพุทธเจ้าพระอรหันต์แล้ว แล้วที่ยังมีอภิชฌา พยาบาท มีฉภาทวิภูฏิอยู่ นั้นดำเนินตามร่องรอยพญามารแล้ว

นี่ไม่ใช่ทางไปของพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ นี่เป็นทางไปของมารเสียแล้ว
อย่างนั้น คนอย่างชนิดนั้นรวบไม่ได้ มั่งมีไม่ได้

**คนจะรวบได้ จะมีได้ ต้องประกอบด้วยเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา
ดังกล่าวแล้ว นั้นแหละเป็นทางไปของพระพุทธเจ้า พระอรหันต์ เป็นทางไป
ของพระแท้ๆ นี่เป็นภิกษุสามเณร จะทำกิจการอันใด ทำนา ทำสวน ทำราชการ
งานเมือง เล่าเรียนศึกษาใดๆ ต้องมีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขาอยู่อย่างนี้
นะ รักษาตัวเพื่อจะกีดกันเสียซึ่ง อภิขมา พยาบาท มิจฉาทิฏฐิ ให้มันหมด
สิ้นไปเสีย**

ถ้าไม่ฉะนั้น ถ้าไม่ใช่อุบายทางใดทางหนึ่ง มันจะท่วมทับเราให้ได้ ต้อง
ใช้ความอดทน อดทนต่ออภิขมา อดทนต่อพยาบาท อดทนต่อมิจฉาทิฏฐิ อด
ทนต่ออภิขมา มิจฉาทิฏฐิ เป็นการตั้งอยู่ในขันติโดยปริยาย อดทนต่อความ
โกรธที่เกิดขึ้นโดยปัจจุบันทันด่วน ระวังให้อยู่ในอำนาจเสียได้ นั่นได้ชื่อว่า
ขันติโดยตรงทีเดียว

เหมือนพระเวสสันดรให้ทาน ๒ กุมารไปแล้ว เป็นปุตตปริจาคไปแล้ว
ชูชกแกมาตีลูกหน้า ที่นั่งเข้าให้แล้ว พระองค์ก็ทรงขยับพระแสงที่อยู่ขึ้นนอก
มาเป็นกอง แต่พระองค์ทรงสวดส้องด้วยพระปริชาญาณ จนกระทั่งพระแสง
ที่ขยับออกมานั้นเข้าไปอยู่ที่เก่าเสียได้ หดกลับเข้าไป หดเข้าไปเสียอย่างเก่า
ไม่เออะ ปล่อยกันที นี่มันหน้าที่ของเขา ไม่ใช่หน้าที่ของเรา

ปุตตปริจาคของเราสำเร็จแล้ว นี่มันทำลายปุตตปริจาคของเรา เรายอม
ไม่ได้ ก็หดพระแสงกลับเข้าไปเสีย ไม่เป็นอันตรายแก่ชูชกแม้แต่นิดเดียว

นี่ฉันใดก็ดี พระองค์ทรงอดกลั้นต่อความโกรธที่บังเกิดขึ้นเฉพาะหน้า
เรียกว่าขันติโดยตรงทีเดียว **ขันตินี้แหละเป็นตัวสำคัญนะ จะเป็นภิกษุสามเณร
ที่ดีได้ก็ด้วยขันตินี้แหละ จะเป็นอุบาสก อุบาสิกาที่ดีได้ในธรรมวินัยของ
พระศาสดา ก็ด้วยขันติความอดทนนี้แหละ รักษาเอาไว้เถิด เลิศล้ำพัน
ประมาณทีเดียว**

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “โอวาทปาฏิโมกข์”

๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๗